

UZASADNIENIE

Niniejszy projekt rozporządzenia stanowi akt wykonawczy do ustawy z dnia 24 sierpnia 2007 r. o udziale Rzeczypospolitej Polskiej w Systemie Informacyjnym Schengen oraz Wizowym Systemie Informacyjnym (Dz. U. z 2021 r. poz. 1041, z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą”, znowelizowanej ustawą z dnia ... o zmianie ustawy o udziale Rzeczypospolitej Polskiej w Systemie Informacyjnym Schengen oraz Wizowym Systemie Informacyjnym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. ...). Celem nowelizacji jest dostosowanie prawa krajowego do nowych regulacji europejskich modernizujących istniejący SIS II, tzw. pakiet SIS recast.

Projekt rozporządzenia wynika również z potrzeby przygotowania aktów wykonawczych niezbędnych do stosowania prawa europejskiego w tym zakresie. Zgodnie bowiem z art. 66 ust. 2 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1861 z dnia 28 listopada 2018 r. w sprawie utworzenia, funkcjonowania i użytkowania Systemu Informacyjnego Schengen (SIS) w dziedzinie odpraw granicznych, zmiany konwencji wykonawczej do układu z Schengen oraz zmiany i uchylenia rozporządzenia (WE) nr 1987/2006 (Dz. Urz. UE L 312 z 7.12.2018, str. 14, z późn. zm.), zwanego dalej „rozporządzeniem 2018/1861” – który stosowany jest w zakresie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1860 z dnia 28 listopada 2018 r. w sprawie użytkowania Systemu Informacyjnego Schengen do celów powrotu nielegalnie przebywających obywateli państw trzecich (Dz. Urz. UE L 312 z 7.12.2018, str. 1, z późn. zm.), zwanego dalej „rozporządzeniem 2018/1860”, na podstawie jego art. 20 - oraz art. 79 ust. 2 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1862 z dnia 28 listopada 2018 r. w sprawie utworzenia, funkcjonowania i użytkowania Systemu Informacyjnego Schengen (SIS) w dziedzinie współpracy policyjnej i współpracy wymiarów sprawiedliwości w sprawach karnych, zmiany i uchylenia decyzji Rady 2007/533/WSiSW oraz uchylenia rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1986/2006 i decyzji Komisji 2010/261/UE (Dz. Urz. UE L 312 z 7.12.2018, str. 56, z późn. zm.), zwanego dalej „rozporządzeniem 2018/1862”, data rozpoczęcia eksploatacji SIS oraz stosowania zasadniczej części tych regulacji zostanie określona przez Komisję Europejską nie później niż w dniu 28 grudnia 2021 r., po zweryfikowaniu warunków określonych w ww. przepisach, w tym m. in. kwestii przyjęcia aktów wykonawczych przez państwa członkowskie – przepisów krajowych niezbędnych do stosowania ww. rozporządzeń.

Zgodnie z upoważnieniem ustawowym, zawartym w art. 25 ust. 11 ustawy, rozporządzenie określa sposób przeprowadzania szkoleń z zakresu bezpieczeństwa, ochrony i jakości danych przetwarzanych poprzez Krajowy System Informatyczny (KSI) oraz kwalifikacje osób uprawnionych do przeprowadzania tych szkoleń.

W ustawie wyodrębniono dwa rodzaje szkoleń, tj.:

- 1) szkolenia dostępowe, a więc szkolenia przeprowadzane przed przyznaniem upoważnienia do dostępu do Krajowego Systemu Informatycznego (KSI) oraz przetwarzania danych poprzez Krajowy System Informatyczny (KSI), stanowiące warunek nadania tego upoważnienia, oraz
- 2) szkolenia okresowe, tj. szkolenia przeprowadzane po przyznaniu upoważnienia do dostępu do Krajowego Systemu Informatycznego (KSI) oraz przetwarzania danych

poprzez Krajowy System Informatyczny (KSI), które służą aktualizacji i systematyzacji wiedzy.

Powyższe wynika z treści art. 14 ust. 1 rozporządzenia 2018/1861 (stosowanego do zakresu regulowanego rozporządzeniem 2018/1860 na podstawie jego art. 19) oraz art. 14 ust. 1 rozporządzenia 2018/1862, zgodnie z którymi „przed otrzymaniem upoważnienia do przetwarzania danych przechowywanych w SIS i okresowo po przyznaniu dostępu do danych SIS, personel organów mających prawo dostępu do SIS przechodzi odpowiednie szkolenie (...)”. Częstotliwość przeprowadzania szkoleń okresowych pozostawiono do decyzji kierownika organu o którym mowa w art. 25 ust. 1 ustawy, zgodnie z art. 25 ust. 2 ustawy, w zależności od zakresu uprawnień ustawowych przyznanych poszczególnym organom, kompetencji i doświadczenia funkcjonariuszy i pracowników tego organu, jak również wprowadzania modyfikacji w zakresie rozwiązań prawnych lub funkcjonalnych dotyczących tematów objętych programem szkolenia.

Stosowane poprzednio wyrażenie „plan szkolenia” zastąpiono wyrażeniem „program szkolenia”, zgodnie z art. 14 ust. 2 rozporządzenia 2018/1861 (stosowanym do zakresu regulowanego rozporządzeniem 2018/1860 na podstawie jego art. 19) i art. 14 ust. 2 rozporządzenia 2018/1862.

W oparciu o powyższe regulacje oraz uwzględniając treść normy kompetencyjnej upoważniającej do wydania przepisów wykonawczych, tj. art. 25 ust. 11 ustawy, w § 2 ust. 2 projektu w zakresie programu szkolenia uwzględniono też dodatkowo następujące zagadnienia: użytkowanie Systemu Informacyjnego Schengen i Wizowego Systemu Informacyjnego, zasady bezpieczeństwa danych, w tym ochrony danych, prawa podstawowe osób, których dane dotyczą, o których mowa w rozdziale III rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Dz. Urz. UE L 119 z 04.05.2016 r., str. 1, z późn. zm.), zwanego dalej „RODO”, oraz rozdziale 4 ustawy z dnia 14 grudnia 2018 r. o ochronie danych osobowych przetwarzanych w związku z zapobieganiem i zwalczaniem przestępczości (Dz. U. z 2019 r. poz. 125), jakoś danych przetwarzanych poprzez Krajowy System Informatyczny (KSI) i danych uzupełniających podlegających wymianie za pośrednictwem biura SIRENE, o której mowa w art. 44 rozporządzenia 2018/1861 i art. 59 rozporządzenia 2018/1862, sankcje z tytułu naruszeń ochrony danych osobowych i incydentów bezpieczeństwa, a także procedury regulujące przetwarzanie danych określone w aktach wykonawczych przyjętych przez Komisję na podstawie art. 8 ust. 4 rozporządzenia 2018/1861 oraz art. 8 ust. 4 rozporządzenia 2018/1862.

Ponadto w § 2 ust. 1 wskazano, że szkolenia dostępowe oraz szkolenia okresowe są prowadzone na podstawie programu szkolenia, opracowywanego dla organu przez inspektora ochrony danych tego organu lub inną osobę wyznaczoną spośród funkcjonariuszy lub pracowników tego organu, jeżeli organ ten nie powołał inspektora ochrony danych.

Powyższe wynika z treści art. 3 pkt 2 ustawy z dnia 14 grudnia 2018 r. o ochronie danych osobowych przetwarzanych w związku z zapobieganiem i zwalczaniem przestępczości oraz art.

6 pkt 2 ustawy z dnia 10 maja 2018 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1781), zgodnie z którym RODO nie stosuje się do działalności służb specjalnych, w rozumieniu art. 11 ustawy z dnia 24 maja 2002 r. o Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Agencji Wywiadu (Dz. U. z 2022 r. poz. 557, z późn. zm.), a zatem w strukturze służb specjalnych nie jest powołany inspektor ochrony danych, więc za opracowanie programu szkolenia w służbach specjalnych odpowiedzialna będzie inna osoba.

Biorąc pod uwagę powyższe, analogicznie w § 2 ust. 2 pkt 5 określono, że program szkolenia obejmuje m. in. zagadnienia dotyczące zasad bezpieczeństwa danych, w tym ochrony danych, oraz bezpieczeństwa systemów informatycznych wykorzystywanych do realizacji bezpośredniego dostępu do Krajowego Systemu Informatycznego (KSI), określone w politykach ochrony danych osobowych, o których mowa w art. 24 ust. 2 RODO oraz art. 31 ust. 4 ustawy z dnia 14 grudnia 2018 r. o ochronie danych osobowych przetwarzanych w związku z zapobieganiem i zwalczaniem przestępczości, o ile takie polityki zostały w organie opracowane i wdrożone.

W § 2 ust. 2 pkt 1 i 2 ujednolicono treść zakresu informacyjnego programu szkolenia poprzez wskazanie krajowych i europejskich regulacji dotyczących Systemu Informacyjnego Schengen oraz Wizowego Systemu Informacyjnego i ochrony danych osobowych.

W § 2 odstąpiono od dotychczasowego rozwiązania, tj. określania łącznego czasu szkolenia, z uwagi na fakt, iż program szkolenia - opracowany przez inspektora ochrony danych organu, o którym mowa w art. 25 ust. 1 ustawy, zgodnie z art. 25 ust. 2 ustawy, lub inną osobę wyznaczoną spośród funkcjonariuszy lub pracowników tego organu, jeżeli organ ten nie powołał inspektora ochrony danych, i obejmujący zagadnienia wskazane w projekcie rozporządzenia - dostosowany jest do zakresu uprawnień ustawowych konkretnego organu o którym mowa w art. 25 ust. 1 ustawy, zgodnie z art. 25 ust. 2 ustawy. Zasadnym jest zatem, aby decyzja dotycząca czasu trwania szkolenia realizowanego zgodnie z ww. programem pozostawała również w gestii tego organu.

W § 3 określono osoby uprawnione do przeprowadzania szkoleń, którymi będą instruktorzy wyznaczeni spośród funkcjonariuszy lub pracowników organu, o którym mowa w art. 25 ust. 1 ustawy, zgodnie z art. 25 ust. 2 ustawy. W uzasadnionych przypadkach szkolenia mogą zostać przeprowadzone przez instruktorów innego uprawnionego organu, za zgodą tego organu – jeżeli dysponuje on środkami technicznymi i organizacyjnymi oraz zapewnia kadry posiadające niezbędne przygotowanie merytoryczne w zakresie zagadnień objętych programem szkolenia; sprecyzowano przy tym, że do przeprowadzania szkoleń uprawnione są wyłącznie organy, o których mowa w ustawie, a także dopuszczono możliwość przeprowadzenia szkolenia w formule samokształcenia. Przeprowadzenie szkolenia w formie samokształcenia wydaje się być uzasadnione np. w przypadku pracowników placówek dyplomatycznych, w stosunku do których zapewnienie osobistego uczestnictwa w szkoleniach rodzi nadmierne koszty i jest zbyt skomplikowane organizacyjnie.

W § 4 wskazano osoby uprawnione do wydawania zaświadczeń potwierdzających odbycie szkolenia oraz dodatkowe warunki dla jego otrzymania w przypadku odbycia szkolenia w formule samokształcenia.

Wskazano również katalog informacji, które powinny zawierać: zaświadczenie

potwierdzające odbycie szkolenia oraz oświadczenie o zapoznaniu się i zrozumieniu treści materiałów szkoleniowych, celem zapewnienia stosowania przez organ, o którym mowa w art. 25 ust. 1 ustawy, zgodnie z art. 25 ust. 2 ustawy, zasad dotyczących przetwarzania danych osobowych, o których mowa w art. 5 RODO i art. 31 ust. 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2018 r. o ochronie danych osobowych przetwarzanych w związku z zapobieganiem i zwalczaniem przestępczości.

W § 5 uzupełniono katalog kwalifikacji, jakie powinni posiadać instruktorzy, o wiedzę w zakresie zagadnień objętych programem szkolenia w związku z nowymi europejskimi i krajowymi regulacjami dotyczącymi Systemu Informacyjnego Schengen oraz Wizowego Systemu Informacyjnego i ochrony danych osobowych.

W projekcie uwzględniono rozwiązanie przejściowe w celu zachowania ciągłości procesu szkoleniowego.

W § 6 określono termin 6 miesięcy od dnia wejścia w życie projektowanego rozporządzenia na opracowanie programów szkoleń stosownie do treści nowych przepisów europejskich i krajowych, a w § 7 - termin 18 miesięcy od dnia jego wejścia w życie jako okres, w którym ważność zachowują szkolenia dotychczasowe, przeprowadzone na podstawie rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 11 grudnia 2019 r. w sprawie sposobu przeprowadzania szkoleń z zakresu bezpieczeństwa i ochrony danych przetwarzanych poprzez Krajowy System Informatyczny (KSI) oraz kwalifikacji osób uprawnionych do przeprowadzania tych szkoleń (Dz. U. poz. 2405) oraz opracowanych na jego podstawie planów szkoleń. W ww. terminie osoby przeszkolone będą miały możliwość odbycia szkolenia okresowego (vide art. 25 ust. 2 ustawy) na podstawie programu szkolenia.

Przedmiotowy projekt nie wymaga przedłożenia właściwym organom i instytucjom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu, w celu uzyskania opinii, dokonania powiadomienia, konsultacji albo uzgodnienia.

Projekt rozporządzenia nie podlega procedurze notyfikacji zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039 oraz z 2004 r. poz. 597).

Projekt nie ma wpływu na działalność mikroprzedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorców.

Zgodnie z ustawą z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingskiej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248) projekt rozporządzenia został udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji.

Projekt nie został przekazany, zgodnie z § 32 ust. 2 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2022 r. poz. 348), do koordynatora oceny skutków regulacji w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów, celem zaopiniowania.